

ruimtelijke onderbouwing Crematorium Haskerpoort

onderdeel: landschappelijke inpassing (interra)

algemeen

Uitvaartverzorging Van der Zwaag heeft het voornemen om haar crematorium te realiseren in een zone juist ten westen van Businesspark Friesland-West.

Dit gebied maakt onderdeel uit van een relatief open agrarische zone tussen de bebouwde kommen van Heerenveen en Oudehaske en wordt ruimtelijk en visueel begrensd door:

- kantoorgebouwen van het Businesspark aan de oostzijde;
- het bebouwingslint van Oudehaske aan de zuidzijde;
- een ecologische groene opgaande verbindingzone aan de westzijde en
- een zware (boom)beplanting aan de noordzijde langs autosnelweg A7.

Het betreft een relatief natte zone, zichtbaar doordat de smalle kavels worden begrensd door watervoerende sloten. Het plangebied, dat langzaam afloopt van zuid (0,2m - NAP) naar noord (1,50 m - NAP) , wordt dan ook vrijwel uitsluitend gebruikt voor beweiding, gras- en maïsteelt. Omdat zich aan de zuidzijde een zandrug bevindt is hier van oudsher (woon)bebouwing in een lintstructuur geconcentreerd.

De perceelsstructuur van dit gebied is zeer karakteristiek omdat het onderdeel uitmaakt van een veel uitgestrektere 'waaierverkaveling' die ontspringt in één punt: Vegelinsoord. Door aanleg van ondermeer een vuilstortplaats, zandwinput, autosnelweg begeleidt door opgaande beplanting, hoogspanningsleidingen e.d. is deze bijzondere structuur ter plaatse in de praktijk vrijwel nauwelijks nog te ervaren.

Om te voorzien in natte en droge ecologische infrastructuur (ondermeer in gebruik door otters) tussen de Weerribben, Nanneveld en De Deelen is afgelopen decennium een stevige noord-zuidgerichte waterrijke groenstrook gerealiseerd. Deze begrenst de oostzijde van de zone en accentueert de oorspronkelijke verkavelingsrichting.

Kantoorgebouwen van het Businesspark Friesland-West aan de oostzijde bepalen het aanzicht van het kantorenpark, dat juist op het grondgebied van Heerenveen ligt. Omdat aan deze zijde van dit bedrijvenpark vrijwel geen opgaand structuurgroen voorkomt is deze gevelwand beeldbepalend vanuit westelijke richting.

Hoewel het crematoriumgebouw een bescheiden hoogte (circa 9 meter) en omvang (ca. 2.000 m²) kent en het sedum-grasdak langzaam overloopt in het maaiveld, zal het complex van 2,6 hectare in het open weidegebied een relatief grote ruimtelijke invloed hebben. In combinatie met het gebouw zullen geparkeerde auto's het beeld bepalen. Indien maatregelen worden getroffen om gebouw en/of auto's (deels) aan het zicht te onttrekken, zullen deze maatregelen eveneens invloed hebben op het, nu open, beeld.

doelstelling

Dit betekent dat, met realisatie van het crematoriumcomplex, een stevig middel beschikbaar is om de ruimtelijke kwaliteit van deze stadsrandzone te beïnvloeden waarmee het complex tevens een brede maatschappelijke, landschappelijke betekenis krijgt.

Doel is dan ook om het complex zodanig intern logistiek en ruimtelijk optimaal te organiseren en in te richten dat het tevens een positieve bijdrage levert aan het landschapsbeeld.

randvoorwaarden

Ter voorkoming van verkeersoverlast schrijft de gemeente voor dat het crematorium wordt ontsloten vanaf de openbare weg Businesspark Friesland-West ter hoogte van de haaks daarop staande waterpartij (zie witte pijl).

De omvang van het crematoriumcomplex wordt in belangrijke mate bepaald door de ruimte die nodig is voor het gebouw en vooral het parkeren. Omdat de uitvaartonderneming per dagdeel slechts één uitvaart plant behoeft, ter bepaling van de parkeercapaciteit, geen rekening te worden gehouden met gelijktijdig gebruik van het terrein voor meerdere uitvaarten. Overeengekomen is dat wordt voorzien in minimaal 120 parkeerplaatsen.

Naast ruimtebeslag voor functionele doeleinden is tevens ruimte nodig voor het realiseren van een adequate ruimtelijke inpassing in het landschap. Enerzijds om het crematorium een eigen plek te geven in de relatief open landschappelijke/ stedelijke omgeving, anderzijds om op het terrein menselijke maat en schaal te creëren.

In relatie tot de kavelstructuur, de behoefte aan een ruime en heldere lay-out en routing en om voldoende landschappelijke inbedding te kunnen realiseren blijkt op deze locatie een terrein van circa 2,6 hectare nodig te zijn zoals hierna uiteen wordt gezet.

Een zware gasleiding die in het noordelijk deel van oost naar west het plangebied doorsnijdt legt vanuit veiligheidsoverwegingen beperkingen op aan de organisatie en de inrichting van het complex. Het crematoriumgebouw heeft een plek gekregen buiten de 50 meter contour vanuit de gasleiding. Omdat het maaiveld ter plaatse van, en aan iedere zijde 4 meter vanuit, de gasleiding niet wordt geroerd brengt de aanwezigheid van de gasleiding geen extra risico's met zich mee. De gasleiding blijft, zoals is overlegd met Gasunie, met een tijdelijke dam en/of draglineschotten voldoende bereikbaar .

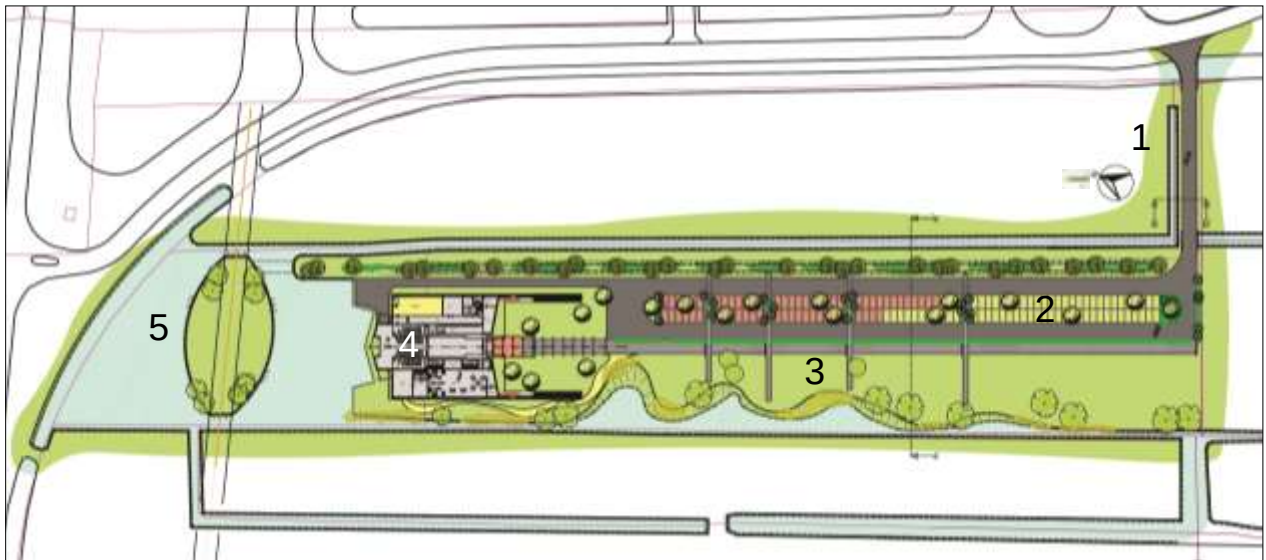
inbedding

Om de doelen binnen de randvoorwaarden te realiseren is er voor gekozen om de karakteristieke opstreckende verkaveling als leidend motief te hanteren, erop te anticiperen en daarmee zelfs meer manifest te maken.

Temeer omdat de verkeersontsluiting aan de oostzijde is voorgeschreven wordt voorgesteld om het complex te situeren nabij Businesspark Friesland-West zodat de hoeveelheid infrastructuur wordt beperkt. Voorzien van een stevige groenstructuur zal het complex een belangrijk bijdrage leveren aan:

- het visueel en beleefbaar maken van de oorspronkelijke landschapsstructuur;
- het ruimtelijk dragen van de interne ruimtelijke structuur;
- het positief beïnvloeden van de klimatologische omstandigheden op het complex;
- de vormgeving van de noord-zuid gradiënt (hoog/droog naar laag/nat);
- de landschappelijke inbedding van de westrand van het Businesspark.

Omdat de architectuur van het gebouw gebaseerd is op een zeer strenge lijn-symmetrie, waarvan de as doorloopt in het terrein, is een centrale as als stevig architectuurmiddel beschikbaar. Deze sluit aan bij de karakteristieke opstreckende kavelstructuur en vormt tevens de drager van de belangrijkste looplijn. Door het gebouw bovendien uit het maaiveld te laten oprijzen wordt gestreefd naar een versmelting van het gebouw in haar omgeving waarbij het, met haar zeer bescheiden hoogte, eerder in het landschap ligt dan staat. Aanleghoogte van het gebouw 1,00 meter minus NAP, zijnde circa 0,3 meter boven het aansluitende maaiveld ter plaatse. Met name gezien van uit het noorden, het lint Jousterweg, zal het complex als zeer groen worden ervaren

Het terrein kent vanuit deze basisopzet een vijftal ruimtelijk-functionele eenheden:

1. entree	: formele zijweg
2. voorterrein-oost	: parkeerterrein (besloten, omzoomt met opgaand groen)
3. voorterrein-west	: groene parkruimte (intermediair naar open weidelandschap)
4. crematorium	: symmetrisch gebouw waarop alle structuren aansluiten
5. vijverpartij	: intermediair naar waterrijke omgeving (eiland met gasleiding)

1. entree

Het profiel biedt ruimte aan een dubbele rijloper en wordt uitgevoerd als reguliere rijweg met grasbermen, inclusief kabels- en leidingenstrook. Het maaiveld ligt ter plaatse op 0,2 m - NAP. Een sloot (waterpeil 1.0 m - NAP) draagt zorg voor de afwatering. In verband met de waterafvoer dienen de overkluizingen van de twee sloten te worden voorzien van passende duikers. Teneinde aansluiting te vinden op het peil (0,75 m + NAP) van Businesspark Friesland -West wordt de aanleghoogte van de nieuwe weg 0,1+ m NAP. Deze heeft daarmee voldoende drooglegging en kan het hoogteverschil binnen het beschikbare profiel worden overwonnen.

2. en 3. voorterrein

Het voorterrein is zeer uitgestrekt en qua vorm, richting en maat gebaseerd op de landschapstructuur. De centrale wandel-as scheidt het oostelijk en westelijk deel. Het oostelijk deel is vooral bestemd voor aan- en afrijdend autoverkeer en parkeren, is formeel vormgegeven en wordt omsloten door stevige groenelementen (boswal en wintergroene haag) waardoor het complex een stevige groene inbedding krijgt. Het aanzicht vanuit het westen op Business-park Friesland-West wordt hiermee bovendien zeer aanmerkelijk verzacht.

Op het complex wordt het parkeerterrein dan ook als één functioneel onderdeel ervaren, dat men verlaat via doorgangen in de haag waarna men via het centrale pad naar het crematorium aan het eind van de vista wandelt.

Teneinde mogelijke lichthinder van autolampen naar de omgeving te voorkomen wordt, in aansluiting op de taxushaagblokken die het parkeerterrein compartimentern, een zelfde haag gerealiseerd aan de zuidzijde van het plangebied.

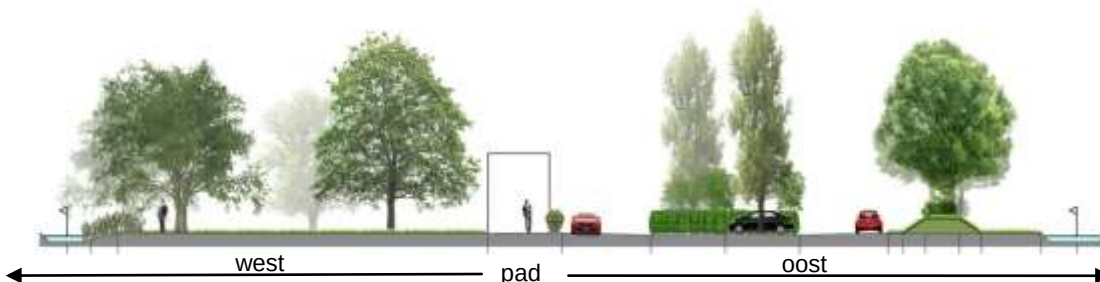
Door in de taxusblokken bovendien (gestrooid) Krentenboompjes op te nemen wordt extra belevingskwaliteit op het terrein zelf toegevoegd en zal, gezien vanaf de Jousterweg, het gebouw nog meer aan het oog worden onttrokken.

Het westelijk deel is volledig groen, organisch vormgegeven en loopt via sloten, waterpartijen en rietbermen ruimtelijk over in het weidelandschap. Te meer omdat het gebouw relatief laag is en een groot aantal solitaire bomen zorg- draagt voor landschappelijke groenmassa is sprake van een adequate ruimtelijke inbedding.

Met de robuuste haag en parkeren oostelijk en de openheid van het volledig groene landschap westelijk zal men zich op de overgang van twee werelden voelen bewegen.

Dit, in combinatie met de pergola's die vanuit het gebouw het pad begeleiden en de zijmuren van het gebouw die langzaam uit het terrein oprijzen, draagt zorg voor geleidelijke overgang van buiten naar binnen v.v.

Voor het beperkt aantal bezoekers dat per fiets het crematorium bereikt is vooralsnog een vijftal fietsenklemmen gepland op de noordelijke kop van de parkeerplaats. Dit aantal is uitbreidbaar naar gelang de behoefte daaraan.

4. crematorium

Het terrein en het gebouw vormen een onlosmakelijke eenheid in vormgeving en lijnvoering, maar ook doordat het groene maaiveld over gaat in gras-sedumdak. Eenmaal in de grote zaal heeft men vervolgens uitzicht op een geheel 'andere wereld' die wordt gedomineerd door een grote waterpartij. Onderzocht wordt hoe energetisch en qua materiaalgebruik een zo'n duurzaam mogelijk gebouw wordt gerealiseerd. Het sedumdak dat, zowel in zomer als winter, het binnenklimaat stabiliseert is hier een voorbeeld van.

5. vijverpartij

De waterpartij garandeert vanuit de grote zaal vrij zicht op de wereld. Door rietgroei te voorkomen ziet men in de verte het verkeer en daarmee het dagelijkse leven aan zich voorbijtrekken.

De waterpartij met eiland vormt tevens de landschappelijke intermediair omdat deze aansluit bij de grotere waterpartijen buiten het plangebied. Het eiland biedt tevens noodzakelijke gronddekking voor de ter plaatse aanwezige hoofdgasleiding.

Realisatie van de doorgaande water- en groenstructuren biedt, naast de landschappelijke inbedding, tevens ecologische infrastructuur met regionale betekenis die de noord-zuid verbinding verder ondersteunt.

De grote waterpartij en verbrede sloten bieden volop gelegenheid om het hemelwater te bergen dat via verharde oppervlakken (gebouw en verhardingen) versnelt het oppervlakte-water bereikt. De totaaloppervlakte van gebouw, wegen, parkeerplaatsen en wandelpaden bedraagt circa 9.140 m².

Hoewel dit formeel niet noodzakelijk is zijn de oppervlakten van het sedumdak, de parkeerplaatsen van grasbetontegels en halfverharding hierin gediscoteerd.

Om te voldoen aan de Watertoets dient circa 11% van deze oppervlakte (derhalve 914 m²) beschikbaar te zijn voor compenserende waterberging. Omdat 7.400 m² nieuw oppervlakte-water wordt gecreëerd voldoet het plan ruimschoots aan deze eis.

De huidige waterpeilen in de sloten kunnen worden gehandhaafd. In geval het waterschap echter bereid is om het peil aan de noordzijde van het plangebied te verhogen is dit voor het totaalbeeld positief en hoeft er ter plaatse van de waterpartij minder grond te worden ontgraven

Om te voorkomen dat de waterpartij dichtgroeit met riet en verlandt dient deze een diepte te hebben van 1,7 meter t.o.v. laagste waterpeil. Afhankelijk van het uiteindelijke slootpeil komt maximaal circa 15.000 m³ grond vrij. Een deel hiervan wordt binnen het plangebied verwerkt, ondermeer in de oostelijke houtwal, het overige in de zeer directe omgeving. De ondiepe oeverzone rondom het eiland wordt voorzien anti-worteldoek zodat rietgroei ter plaatse wordt tegengegaan en het eiland als zodanig ervaarbaar blijft.